

UiO : Institutt for helse og samfunn
Det medisinske fakultet

Helsekompetanse – En oversett faktor i oppfølging av personer med psoriasis?

Postdoktorstudie ved Avdeling for tverrfaglig
helsevitenskap, UIO

**Marie Hamilton Larsen,
Førsteamanuensis, Lovisenberg diakonale høyskole &
forsker, Avdeling for medisinsk adferdsvitenskap, UIO**

Astrid Klopstad Wahl

Professor, Avdeling for tverrfaglig helsevitenskap, UIO

Professor Klinikk for kirurgi-, inflammasjonsmedisin og transplantasjon, OUS

Yndis S Strumse

Medisinsk rådgiver / PhD, Seksjon for behandlingsreiser, Oslo Universitetssykehus (OUS)

Christine Borge

**Postdoktor, Avdeling for tverrfaglig helsevitenskap, UIO
Seniorforsker Lovisenberg Diakonale sykehus**

Marit Helen Andersen

**Professor II, Avdeling for tverrfaglig helsevitenskap/
Seniorforsker, Klinikk for kirurgi-,
inflammasjonsmedisin og transplantasjon, OUS**

Richard Osborne

**Professor of Health Sciences, Swinburne University
Australia**

Disposisjon

- **Å leve med psoriasis**
- **Tidligere forskning om helsekompetanse og psoriasis**
- **Metode for datainnsamling og analyse**
- **Hva fant vi?**
- **Betydning for praksis?**

Fakta om psoriasis

- 0 – 11.8 % av befolkningen i verden
- Jevnt fordelt kvinner og menn
- Varierende forløp
- Ukjent årsak og ↑ arvelighet
- ↑↑ Komorbiditetsrisiko
- ↓↓ Livskvalitet

Tidligere psoriasisforskning om helsekompetanse?

- Ingen studier har kartlagt helsekompetanse hos personer med psoriasis
- Svært få studier har gjennomført helsekompetanse relaterte intervensjoner for/ med personer med psoriasis
- Behov for forskning som kartlegger helsekompetanse i forhold til fremtidig utvikling av effektive undervisnings og self-management intervensjoner.

Hensikt

Å beskrive variasjoner av helsekompetanse

Å undersøke hvilke sammenhenger helsekompetanse har med sosio-demografiske, kliniske og andre relevante utfallsmål hos personer med psoriasis

Å undersøke om det er forskjell i helsekompetanse mellom deltakere som rapporterer å ha mottatt psoriasis opplæring fra helsepersonell og de som ikke har fått opplæring

Å vurdere om gjentatt deltakelse i klimabehandling har betydning for helsekompetanse

Studiedesign: Tverrsnittstudie

Inklusjon:

Deltatt i klimabehandling på Gran Canaria
via Oslo Universitets-sykehus 2011-2016

Alder > 18 år

Kunne svare på spørreskjema på norsk

- **Datasamling:** mars til august 2017-
spørreskjema via post + purrebrev etter 6 uker
- Totalt **825 deltakere** returnerte utfylte skjema
(65% respons rate)

GENERAL DERMATOLOGY

BJD
British Journal of Dermatology

Health literacy: a new piece of the puzzle in psoriasis care? A cross-sectional study*

M.H. Larsen ¹, Y.A.S. Strumse,² C.R. Borge,^{1,3} R. Osborne ⁴, M.H. Andersen^{1,3} and A.K. Wahl ¹

¹Department of Health Sciences, Institute of Health and Society, Faculty of Medicine, University of Oslo, Oslo, Norway

²Section for Climate Therapy and ³Department of Transplantation Medicine, Oslo University Hospital, Oslo, Norway

⁴Department of Patient Safety and Research at Lovisenberg Diaconal Hospital, Oslo, Norway

⁵Deakin University, Faculty of Health, School of Health and Social Development, Geelong, VIC, Australia

Analyser

De uavhengige variablene benyttet i regresjonsmodellene

Steg 1	Alder, kjønn, utdanning, sykdomslengde
Steg 2	Steg 1 + andre sykdommer, antall deltakelser på klimabehandling, alvorlighetsgrad psoriasis (SAPASI), livskvalitet
Steg 3	Steg 2 + mestringstro (GSES)
Steg 4	Steg 3 + psoriasis kunnskap (PKQ)

SAPASI (Self – Administrated Psoriasis Area and Severity Index), DLQI (Dermatology Life Quality Index), GSES (General Self – Efficacy Scale), PKQ (Psoriasis Knowledge Questionnaire)

+ **ANCOVA** (GLM) (med alder, utdanning og kjønn som kovariater) ble brukt for å undersøke forskjeller i HLQ mellom gruppene:

- 1) A) Mottatt undervisning om psoriasis fra helsepersonell og B) ikke mottatt undervisning
- 2) A) Deltatt på klimabehandling 1 gang og B) Deltatt ≥ 2 ganger

Resultater

Deltaker karakteristika (n=825)

47.4% kvinner

Gj. snittsalder 53.3 år

39% under 50 år

Sykdomsvarighet: 27 år

Antall følgesykdommer: 4.4

35.5% har hatt depresjon

67% rapporterte leddsmerter

	n (%) / mean (SD)
Kvinner	390 (47.3%)
Alder	53.3 (12.4)
Barn /ungd.skole < 10 år	94 (11.4%)
Yrkes- / Videregående skole <13 år	407 (49.3%)
Universitet < 3 år	182 (22.1%)
Universitet ≥ 3 år	139 (16.9%)
Antall andre sykdommer	4.4 (2.5)
Røyker	193 (24%)
År med psoriasis	27 (0-77)
BMI	28.6 (5.3)

Helsekompetanse skår (HLQ)		Skår	Gjennomsnitt (SD)
1	Føle seg forstått og støttet av helsepersonell	1-4	2.7 (0.7)
2	Har tilfredsstillende med informasjon for å håndtere min helse	1-4	2.6 (0.5)
3	Aktiv håndtering av egen helse	1-4	2.8 (0.5)
4	Har sosial støtte for helse	1-4	2.6 (0.6)
5	Vurderer helseinformasjon	1-4	2.5 (0.5)
6	Evne til aktivt å engasjere seg med helsepersonell	1-5	3.4 (0.7)
7	Evne til å navigere i helsevesenet	1-5	3.1 (0.7)
8	Evne til å finne god helseinformasjon	1-5	3.4 (0.6)
9	Evne til å forstå helseinformasjon godt nok til å vite hva som skal gjøres	1-5	3.5 (0.6)

Helsekompetanse skår (HLQ)		Skår	Gjennomsnitt (SD)
1	Føle seg forstått og støttet av helsepersonell	1-4	2.7 (0.7)
2	Har tilfredsstillende med informasjon for å håndtere min helse	1-4	2.6 (0.5)
3	Aktiv håndtering av egen helse	1-4	2.8 (0.5)
4	Har sosial støtte for helse	1-4	2.6 (0.6)
5	Vurderer helseinformasjon	1-4	2.5 (0.5)
6	Evne til aktivt å engasjere seg med helsepersonell	1-5	3.4 (0.7)
7	Evne til å navigere i helsevesenet	1-5	3.1 (0.7)
8	Evne til å finne god helseinformasjon	1-5	3.4 (0.6)
9	Evne til å forstå helseinformasjon godt nok til å vite hva som skal gjøres	1-5	3.5 (0.6)

Hvilke sammenhenger er det mellom helsekompetanse og andre variabler?

Sosiodemografiske variabler: I liten grad knyttet til helsekompetanse

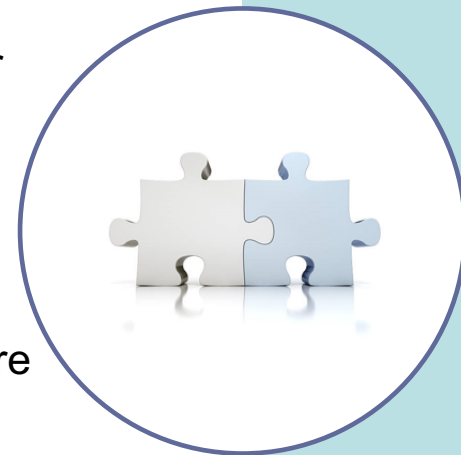
Kliniske variabler: Kun sammenheng med enkelt domener

Høyere livskvalitet: Signifikant sammenheng med høyere helsekompetanse i **7** HLQ domener

Høyere mestringstro: Har signifikant sammenheng med høyere helsekompetanse i **alle** HLQ domener

Høyere psoriasisiskunnskap: Har signifikant sammenheng med høyere helsekompetanse i **7** HLQ domener

Bedre helsekompetanse i **7** domener hos de som hadde **deltatt på klimabehandling mer enn en gang**

Forskjell i helsekompetanse avhengig av mottatt opplæring om psoriasis fra helsepersonell?

De som rapporterer å ha mottatt opplæring om psoriasis skårer signifikant bedre på alle 9 helsekompetansedomener

Størst forskjell i skalaene:

- 1) **Føle seg forstått og støttet av helsepersonell**
- 5) **Vurdere helseinformasjon**
- 6) **Evne til aktivt å engasjere seg med helsepersonell**

Hva tilfører studien?

- Pasienter med psoriasis som har deltatt i klimabehandling har lavere helsekompetanse sammenlignet med personer med andre kroniske sykdommer
- Faktorer assosiert med lavere helsekompetanse inkluderer: **færre følgesykdommer, mindre kunnskap om psoriasis, lavere mestringstro og lavere livskvalitet.**
- **Personer med psoriasis som har fått opplæring om psoriasis fra helsepersonell har bedre helsekompetanse sammenlignet med de som ikke har mottatt opplæring.**
- **Personer med psoriasis som har deltatt mer enn en gang i klimabehandling har bedre helsekompetanse enn de som har deltatt kun en gang**

Takk for oppmerksomheten!

